

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 76.054 van 30 september 1998
in de zaak A. 33.797/X-7653.**

In zake : 1. Jacques HOPCHET,
2. Willebrord HOPCHET,
3. Edouard HOPCHET,
4. Isabelle HOPCHET,
5. de n.v. VENNEBORG IMMOBILIEN,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat J. DYCK,
kantoor houdende te 2018 ANTWERPEN,
Mechelsesteenweg 210A

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse Executieve, thans de Vlaamse rege-
ring.

D E R A A D V A N S T A T E, X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Jacques HOPCHET, Willebrord HOPCHET, Edouard HOPCHET, Isabelle HOPCHET en de n.v. VENNEBORG IMMOBILIEN op 20 november 1985 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van de Gemeenschapsminister van Cultuur van 16 september 1985 houdende rangschikking als landschap van het domein Ertbrugge-Zwarte Arend gelegen te Antwerpen (Deurne-Wijnegem);

Gezien de memorie van antwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur
P. DE WOLF;

Gelet op de beschikking van 29 januari 1990
die de neerlegging ter griffie van het verslag en van
het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 12 mei 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 juni 1998;

Gehoord het verslag van Kamervoorzitter M. VRINTS;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat C. COEN die, loco Advocaat J. DYCK verschijnt voor de verzoe- kende partijen;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur-afdelingshoofd P. DE WOLF;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat "het annulatieberoep moet beperkt worden tot de percelen waarvan verzoekers eigenaar zijn";

Overwegende dat uit het dossier niet blijkt en de verwerende partij niet aantoonst dat de redenen voor de rangschikking van het landschap zoals het werd afgebakend in het bestreden besluit niet in het gedrang komen door de weglating van het gedeelte toebehorend aan de verzoekende partijen; dat op de vraag van de verwe- rende partij tot een gedeeltelijke nietigverklaring derhalve niet kan worden ingegaan;

Overwegende dat het eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 1, zesde lid, en 12 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen doordat het bestreden besluit meer dan 9 maanden na de betekening van het rangschik-

kingsvoorstel aan de verzoekende partijen werd genomen, terwijl uit de samenlezing van de in het middel genoemde bepalingen volgt dat het rangschikkingsbesluit moet worden genomen binnen 9 maanden na de betekening van het voorstel;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt :

"(...)

De overheid kan echter alsnog tot definitieve bescherming overgaan, zelfs na verloop van de termijn van 9 maanden. Laat de overheid deze termijn voorbijgaan, dan loopt zij zelf het risico dat een definitieve bescherming onmogelijk gemaakt wordt door de (ingrijpende) wijzigingen die het landschap ondergaan heeft ingevolge het feit dat de eigendomsbeperkingen niet langer meer van kracht zijn.

(...)

In dit geval zijn er slechts een tweetal weken verlopen zodat hier geen sprake kan zijn van een overtreding van de beginselen van behoorlijk bestuur.

(...)"

Overwegende dat artikel 1, zesde lid, van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij artikel 1 van het decreet van de Nederlandstalige cultuurraad van 13 juli 1972 luidt als volgt :

"Het koninklijk besluit waarbij tot rangschikking wordt overgegaan, mag eerst drie maanden na de betekening van het voorstel tot rangschikking aan de eigenaars en aan de andere hierboven vermelde betrokkenen, getroffen worden";

dat artikel 12 van dezelfde wet, gewijzigd bij artikel 2 van het decreet van de Nederlandstalige cultuurraad van 13 juli 1972 bepaalt :

"Te beginnen met de dag waarop de Minister ter kennis van de belanghebbenden brengt dat een voorstel tot rangschikking onderzocht wordt, zijn al de uitwerkselen van de rangschikking voorlopig van toepassing op de bedoelde onroerende goederen gedurende een tijdvak van negen maanden, ingaande op de dag van

deze betekening waarbij de beperkingen worden bepaald";

Overwegende dat uit de aangehaalde bepalingen niet blijkt en uit hun samenlezing evenmin kan worden afgeleid dat de termijn van negen maanden gedurende welke het rangschikkingsvoorstel van kracht is, een vervaltermijn is, met het gevolg dat tot een definitief rangschikkingsbesluit niet meer mag worden beslist meer dan negen maanden na de betekening van het rangschikkingsvoorstel; dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt dat die termijn, die oorspronkelijk was bepaald op zes maanden, tot doel heeft te verhinderen dat de eigenaar in de loop van de rangschikkingsprocedure handelingen zou stellen die de rangschikking zinloos zouden kunnen maken of zouden kunnen schaden (Parl. St., Senaat, 1928-1929, nr. 52, p. 7); dat duidelijk is dat de wetgever, en later de Cultuurraad, er van uitgaan dat de rangschikkingsprocedure na verloop van de termijn kan zijn voleindigd, niet dat zij moet zijn voleindigd; dat het enige rechtsgevolg verbonden aan het verstrijken van de termijn is dat de eigendomsbeperkingen die werden opgelegd in het rangschikkingsvoorstel hun geldingskracht verliezen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat het tweede middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 1, zevende lid, en 15 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, doordat het bestreden besluit niet is overgeschreven op het kantoor van de hypotheekbewaarder, niet is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en niet is betekend aan de vierde verzoeker;

Overwegende dat het middel niet de regelmatigheid van het bestreden besluit betreft, maar de

regelmatigheid van zijn betekening; dat het niet ontvankelijk is;

Overwegende dat het derde middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 1, tweede en zevende lid, en 12 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, doordat noch het rangschikkingsvoorstel, noch het rangschikkingsbesluit door de minister zelf betekend werden, terwijl artikel 12 bepaalt dat de minister het rangschikkingsvoorstel ter kennis van de belanghebbenden brengt en doordat de plannen die gevoegd waren bij het rangschikkingsvoorstel en bij het rangschikkingsbesluit niet ondertekend werden door de bevoegde minister;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt :

"(...)

De betekening van het besluit tot het inzetten van de rangschikkingsprocedure (zie adm. doss. stuk II) gebeurde inderdaad door de heer E. GOEDLEVEN, adviseur-hoofd van dienst, Bestuur voor Monumenten en Landschapszorg, namens de Gemeenschapsminister. Hieruit hebben verzoekers waarschijnlijk afgeleid dat het rangschikkingsvoorstel niet door de Gemeenschapsminister zelf werd vastgesteld.

(...)

Dat dit Ministerieel akkoord wel degelijk bestaat, blijkt uit het administratief dossier stuk I.

Ook de betekening van het definitieve besluit tot rangschikking gebeurde door de heer GOEDLEVEN. Het is volledig logisch dat een louter administratieve taak wordt uitgevoerd door de administratie, daar het voor een Minister onmogelijk zou worden indien hij persoonlijk ook nog deze taken diende uit te voeren.

Wat betreft het plan gevoegd bij het voorstel tot rangschikking en het plan gevoegd bij het definitieve rangschikkingsbesluit blijkt uit het administratief dossier, stukken I en VI, dat deze plannen wel degelijk werden ondertekend door de bevoegde Gemeenschapsminister.

(...)"

Overwegende dat, in tegenstelling tot wat verzoekers doen gelden, uit de gegevens van het dossier

blijkt dat zowel het rangschikkingsvoorstel als het rangschikkingsbesluit en de daarbij gevoegde plannen werden ondertekend door de bevoegde minister; dat voorts de wijze waarop een administratieve beslissing aan de betrokkenen wordt betekend, zonder invloed is op de wettigheid zelf van die beslissing; dat het derde middel deels niet gegrond is, deels niet ter zake dienend;

Overwegende dat het vierde middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 1 en 12 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en van de rechten van de verdediging, doordat in het rangschikkingsbesluit beperkingen zijn opgenomen die niet voorkwamen in het rangschikkingsvoorstel, met name de verbodsbepaling B2 die het verbod oplegt gebouwen op te richten ten behoeve van de bestaande landbouwbedrijven behoudens voorafgaandelijke en schriftelijke toestemming van de minister en "de afwezigheid (in het bestreden besluit) van de mogelijkheid tot afwijking van de verbodsbepalingen, op grond van een beheersplan";

Overwegende dat de door de verzoekende partijen opgesomde eigendomsbeperkingen werden verplaatst van rubriek A naar rubriek B, en van rubriek C naar rubriek B; dat de verzoekende partijen, die geen memorie van wederantwoord en evenmin een laatste memorie hebben ingediend, niet aantonen dat daardoor de in het rangschikkingsbesluit opgenomen verbodsbepalingen nieuwe of strengere verbodsbepalingen zouden zijn dan die welke opgelegd werden in het rangschikkingsvoorstel; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat het vijfde middel is afgeleid uit de schending van artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen; dat de verzoekende partijen doen gelden :

"a) elk karakter van nationaal belang (dat trouwens niet hetzelfde is als algemeen belang) of intrinsieke waarde in hoofde van het geklasseerde geheel of zeker en minstens in hoofde van de aan verzoekers toebehorende percelen onbestaande is;

b) de door de verzoekers ingediende bezwaren niet op een afdoende manier weerlegd werden in de onderliggende motivatie van het rangschikkingsbesluit;

c) er geen rechtens en feitelijk aanvaardbare motieven aanwezig zijn die het bestreden besluit kunnen dragen";

dat de verzoekende partijen het middel toelichten met het argument dat het landschap betrekkelijk klein is en doormidden wordt gesneden door een gebied bestemd voor service-residentie, hun eigendommen bestaan uit slechts enkele kale weiden met enkele verouderde gebouwen zonder enige esthetische waarde en deze percelen geen deel uitmaken van het eigenlijke domein Ertbrugge-Zwarte Arend;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt :

"(...)

Dat het behoud van het landschap in casu in historisch, esthetisch of wetenschappelijk opzicht van nationaal belang is blijkt genoegzaam uit het voorstel van 20 augustus 1981 van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, uit het dossier beëindigd onderzoek, uit het ontwerp - K.C.M.L. verslag van de vergadering d.d. 20 juni 1985, en uit het advies van de K.C.M.L. d.d. 20 juni 1985. Ook de intrinsieke waarde van het landschap zelf blijkt duidelijk uit hier hoger genoemde stukken.

(...)

In tegenstelling met wat verzoekers beweren in onderdeel b) van hun middel werden de door verzoekers ingediende bezwaren wél op een afdoende manier weerlegd in de onderliggende motivatie van het rangschikkingsbesluit. Dit blijkt duidelijk uit het dossier beëindigd onderzoek punten 2.7. (behandeling van de bezwaren van de N.V. VENNEBORG) en 2.8. (behandeling van de bezwaren van de familie HOPCHET), uit het ontwerp K.C.M.L.-verslag en uit het advies van de K.C.M.L.. De hier vermelde stukken tonen aan dat de bezwaren van verzoekers zeker niet genegeerd werden en voldoende werden weerlegd of behandeld.

(...)

Als antwoord op onderdeel c) van het vijfde middel verwijst verwerende partij naar haar antwoord op

onderdeel a) waar de stukken van het administratief dossier worden vermeld waaruit blijkt dat het bestreden besluit steunt op een voldoende motivering. (...)"

Overwegende dat in de wet van 7 augustus 1931 het begrip "landschap" niet wordt bepaald zodat het in zijn gebruikelijke betekenis begrepen moet worden, nl. als een deel van de aardoppervlakte dat zich van de aangrenzende delen als een zelfstandig geheel onderscheidt; dat blijkens de wet van 7 augustus 1931 voor een rangschikking als landschap vereist is dat het behoud van dat geheel om redenen van historische, esthetische of wetenschappelijke aard van nationaal belang is; dat op zich niet is vereist dat voor elk perceel afzonderlijk specifieke redenen van historische, esthetische of wetenschappelijke aard blijken uit het administratief dossier; dat het volstaat dat er voor het geheel redenen van historische, esthetische of wetenschappelijke aard zijn en dat bepaalde percelen deel uitmaken van het geheel dat gerangschikt wordt of dat het voor de rangschikking van het geheel nodig is bepaalde percelen in het bedoelde landschap op te nemen;

Overwegende dat terzake blijkt uit het administratief dossier dat het domein Ertbrugge-Zwarte Arend om redenen van historische, natuurwetenschappelijke en esthetische waarde als landschap gerangschikt werd en dat "voor de behartiging van het nationaal belang" een aantal eigendomsbeperkingen worden opgelegd; dat als zodanig het bestreden rangschikkingsbesluit steunt op wettige motieven; dat deze motieven feitelijk worden ondersteund door wetenschappelijke verslagen en adviezen zoals het verslag van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg van 20 augustus 1981 en het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 20 juni 1985 waarin uitvoerig wordt aangetoond waarom het behoud van het landschap om historische, natuurwetenschappelijke en esthetische

redenen van nationaal belang is; dat uit het "verslag beëindigd onderzoek" van het Bestuur voor Monumenten en Landschapszorg van 28 mei 1985 en het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 20 juni 1985 bovendien blijkt dat de bezwaren van de verzoekende partijen werden onderzocht en beantwoord; dat voorts de omstandigheid dat het landschap betrekkelijk klein is, niet met zich meebrengt dat de rangschikking ervan zinloos zou zijn; dat de bewering van de verzoekende partijen dat het landschap doormidden gesneden wordt door een gebied voor service-residentie wordt tegengesproken door de feiten; dat het centrum van het landschap weliswaar is bestemd voor service-residentie; dat, in acht genomen de bijzondere bepalingen die voor dit gebied zijn opgenomen in het rangschikkingsbesluit, daaruit niet kan worden afgeleid dat daardoor het geheel van het landschap zou worden aangetast; dat tenslotte, wat betreft het argument dat de percelen van de verzoekende partijen slechts enkele kale weiden omvatten en gelegen zijn buiten het "eigenlijke" domein Ertbrugge-Zwarte Arend, het landschap niet werd gerangschikt omdat het één groot park of waardevol bos zou zijn; dat in het verslag van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen van 20 augustus 1981 en in het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 20 juni 1985 het gehele complex bestaande uit kastelen, hoeven, bijgebouwen, park(boss)en en landbouwgronden als een uniek overblijfsel van het leefmilieu van voornamelijk de 18de eeuw wordt beschouwd en derhalve als historisch waardevol wordt aangemerkt; dat in het bovenvermelde verslag en advies de (natuur-)wetenschappelijke waarde wordt gesteund op de "bijzonder rijke gradiëntsituaties" nl. het parkbos, de boszomen, de wegbermen met in het noorden en het oosten de vegetatie gebonden aan drogere voedselarme zandgronden, de bosopslag en de laatste stukjes droge en vochtige heide in het noorden van het landschap; dat uit deze gegevens blijkt dat de esthetische waarde is

gelegen in de variatie die op een relatief beperkte oppervlakte geboden wordt door het voorkomen van verschillende begroeiingstypen met bijbehorende gebouwen; dat derhalve de "enkele kale weiden" van de verzoekende partijen hun betekenis hebben in het landschap; dat het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De inschrijving wordt bevolen van artikel 1 van dit arrest op de kant van de overschrijving van het ministerieel besluit van 16 september 1985 in de registers van het tweede en het derde hypotheekkantoor te Antwerpen.

Artikel 3.

De kosten van het beroep, bepaald op twintigduizend frank, komen ten laste van de verzoekende partijen, elk voor een vijfde.

De kosten van de in artikel 2 van dit arrest vermelde randvermelding komen eveneens ten laste van de verzoekende partijen, elk voor een vijfde.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op dertig september 1900 achtennegentig,
door de Xe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr. M. VRINTS, kamervoorzitter,
de HH. J. BOVIN, staatsraad,
J. BAERT, staatsraad,
Mevr. A. TRUYENS, griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. TRUYENS.

M. VRINTS.